

El desplaçament de la recría mular

La història de moltes indústries ofereix un cas molt semblant al que anem a exposar de la recría de bestiar mular. En virtut de certes condicions que reuneix la comarca i, a més, qualques aptituds de llurs homes, es cria en aquella comarca una indústria, la qual persisteix tot perfeccionant-se mentre les aptituds humanes, les condicions comarcals i els factors econòmics no varien en la intensitat de privar econòmicament la fabricació de productes. Però esdevé una modificació prou important entre els elements de la fabricació, o, el que succeeix més sovint, una altra comarca millora econòmicament un o més dels elements que interveuen en la producció, i la indústria d'aquella comarca, on era ja tradicional, emigra a la comarca nova. Tal és el que succeí, per exemple, en les fàbriques de teixits amb telers moguts per força humana, indústria implantada en moltes comarques muntanyenques, la qual indústria, amb l'aplicació de la força a vapor, emigrà a les comarques de Barcelona i llurs veïnes. Part d'aquesta indústria retornarà al cap de molts anys a muntanya, a causa de la baratura de la força hidràulica.

D'aquests fets tan generals i constants se'n pot treure una conseqüència pràctica: l'home no deu aferar-se a les aptituds comarcals dels passats, o tradicionals, en tant que això signifiqui una actitud antieconòmica.

En l'agricultura, aquest defecte és molt estès. Tal pagès segueix les pràctiques de conreu que feien llurs avis; tal ramader està per la cria de vedells, perquè així ho ha trobat, però un i altre es deixen dur per la costum, sense que es prenguin la pena d'estudiar si la còmoda conducta que segueixen està o no renyida amb llurs interessos.

Amb això nosaltres no volem pas dir que a cada moment el pagès hagi de canviar les produccions; al contrari, mentre les circumstàncies econòmiques permetin continuar la mateixa feina, aquesta deu ésser preferida a tota altra de nova, car en tota innovació s'ha de pagar sempre l'aprenentatge, mentre que continuant en les mateixes produccions, a més de la comoditat, s'hi afegeix sovint el perfeccionament de les mateixes.

Ço que s'acaba d'exposar, és aplicable a la recría mular. De pocs anys enrera, la recría de bestiar mular els quals mulats, en sa majoria, vénen de França, era propia de les comarques pirinenques. Als ramaders d'aquestes comarques, en la sèrie de conferències que en elles aquest istiu he donat, els recomenava que s'anessin desfent de la recría mular, car aquesta indústria havia d'anar a parar en comarques on els forratges siguessin abundants, puix que en tals comarques la recría sempre es podria fer en condicions més aventatjoses que en les pirinenques, a causa de la penúria forratgera que en aquestes últimes hi ha sempre.

Si abans, en absolut, solament la Vall d'Aràn, el Pallars, Cerdanya i altres comarques pirinenques feien la recría mular i no la practicaven les comarques centrals i del sud de Catalunya, això era degut a dues causes principals. La primera, la creença injustificada de que per a criar i criar

animals eren imprescindibles els prats naturals. La segona, que, les mules pagant 80 pessetes pels drets de Duana, el contraband en aquelles comarques era factible i molt dificultós per a les comarques interiors.

Mes, veusaquí que una comarca, la de Banyoles, on els fems es pagaven i es paguen molt, i on hi ha una gran producció forratgera, sobretot de trepadella, començà qualques anys enrera, sobretot des de que les mules solament paguen 15 pessetes de drets de Duana, a criar gran nombre de mulars, i avui ha devingut el centre principal de cria i comerç de muls i mules.

Si l'Urgell i l'Empordà no han fet com a Banyoles és perquè el forratge que es produeix en dites comarques, l'oserda o alfals, obté en el mercat un valor superior a la trepadella, cosa que ha determinat una forta exportació de forratges, diferentment de la comarca banyolina, en la qual es consumeixen localment.

Va passant, poc a poc, la creencia de que per a tenir bestiar, és precis el prat natural. Així, a la comarca de Solsona on deu anys enrera la cria de muls era desconeguda, avui és difícil trobar una sola masia on no's practiqui aquesta cria. Això ha comportat, naturalment, un augment de producció en els camps, ja per l'alternança entre una lleguminosa forratgera i el gra d'aresta, ja per la major abundància de fems.

A la comarca de Banyoles i la de Solsona altres comarques de Catalunya les imitaràn, i poc a poc la cria mular serà una indústria de terra baixa.

Actualment les mules passen totes per les Duanes; quan s'havia de pagar una unsa per cap, les Duanes ne veien molt poques. Les estadístiques ho diuen clarament.

Per altra part, les mules en sa majoria vinguent de França, els remaders pirinencs, per les relacions de veïnatge, els era acòmodo importar-les, mentres que per als pagesos de l'interior fer un viatge a França, anys enrera, significava quelcom d'extraordinari.

Per totes aquestes circumstàncies, i particularment la de la continua propagació dels prats artificials, la cria mular va sofrint un desplaçament cap a les comarques de gran producció forratgera.

En la cria mular, com en tota altra indústria, la baratura de la producció triomfa. Les comarques pirinenques tenen altres explotacions ramaderes a realitzar en les condicions exigides per la Economia, que son com acabem de dir, la baratura de producció.

Els ramaders pirinencs fan bé en despendre's poc a poc de la cria mular, empleant els capitals en la cria bovina o cavallar. Guanyarien més.

M. ROSSELL I VILA
Professor de Zootecnia de la Escola Superior d'Agricultura